

Na podporu rodin vydalo MPSV téměř 9 mld. Kč. Chybí však přehled, jak reálně tyto peníze potřebným osobám pomohly

28.11.2022 - | Nejvyšší kontrolní úřad

NKÚ se zaměřil na kontrolu peněz vynaložených Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) ze státního rozpočtu a z prostředků Evropské unie (EU) na podporu rodinné politiky. Kontrolováno bylo nakládání s financemi operačního programu „Zaměstnanost“ (OPZ) a národního dotačního titulu „Rodina“ v letech 2018 až 2020. Úřad prověřoval i strategické řízení podpory rodin v ČR. Kontroloři zjistili, že prostředky státního rozpočtu a EU v celkové výši téměř 9 mld. Kč přispěly k podpoře rodin jen částečně. Systém podpory rodinné politiky byl nastaven tak, aby příjemci vyčerpali maximální objem prostředků z OPZ. Ministerstvo však nemělo v některých případech přehled, jak reálně tyto peníze potřebným osobám pomohly. Sledován byl totiž především počet podpořených účastníků, nikoliv kvalitativní přínosy podpory.

Interaktivní zobrazení dat obsažených v kontrolním závěru je dostupné zde:
<https://www.nku.cz/scripts/detail.php?id=12728>.

Z operačního programu „Zaměstnanost“ bylo na podporu rodin vynaloženo 8,6 mld. Kč prostřednictvím minimálně 3 593 projektů. Podpořeno bylo téměř 160 tisíc osob. Vzhledem k tomu, že MPSV nestanovilo příjemcům podpory povinnost sledovat a vyhodnocovat dopady projektů po jejich ukončení, není prokazatelný dlouhodobý dopad podpory. Není tedy zřejmé, zda tyto prostředky přispěly k snížení počtu osob ohrožených chudobou či sociálním vyloučením, jak požaduje cíl stanovený v „Národním programu reformy“.

Kontrola ukázala, že u 179 z 331 (tj. 54 %) ukončených projektů na podporu rodinné politiky s celkovými výdaji ve výši 495 mil. Kč nebylo dosaženo stanoveného dílčího cíle, tedy získání kvalifikace pro účastníky projektů.

U národního dotačního titulu „Rodina“, který má přispívat k předcházení nežádoucích situací jako je např. rozpad rodiny či odebrání dětí, nestanovilo MPSV konkrétní cíle. Ani zde tedy není možné sledovat a vyhodnocovat přínosy, efektivnost a účelnost vynaložených finančních prostředků ze státního rozpočtu.

NKÚ zkontroloval 10 projektů u konkrétních příjemců podpory. Tyto projekty, na které bylo vynaloženo ze státního rozpočtu a ze zdrojů EU 216,7 mil. Kč, měly za cíl zlepšit situaci osob pečujících o děti do 15 let a také těch, které jsou ohroženy sociálním vyloučením. Projektů se zúčastnilo 2 999 osob, přičemž 91 % byly ženy. Kontroloři zjistili, že vynaložené peníze přispěly ke zlepšení situace těchto osob v menší míře, než sami příjemci podpory předpokládali. I zde platí, že dlouhodobé dopady podpory jsou pouze dílčí, nebo nejsou prokazatelné.

Kontrola odhalila, že MPSV při administraci projektů OPZ nepostupovalo podle zákona o finanční kontrole. Dále bylo zjištěno, že „Koncepce rodinné politiky“ z roku 2017 neposkytuje dostatečnou oporu pro účelné vynakládání prostředků státního rozpočtu a EU na podporu rodinné politiky. MPSV v ní nestanovilo konkrétní, měřitelné a časově ohraničené cíle ani žádné ukazatele pro systematické sledování a vyhodnocování plnění daných cílů. V letech 2019 a 2021 MPSV sice připravilo a předložilo vládě aktualizace Koncepce, nicméně k jejich projednání a schválení nedošlo.

<https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/na-podporu-rodin-vydalo-mpsv-temer-9-mld--kc--chybi-vsak-prehled--jak-realne-tyto-penize-potrebnym-osobam-pomohly-id12870>